

היכלי תורה

ערש"ק פרשת נצבים כו אלול תשסח ♦ דף היומי בבלי: גיטין עז ירושלמי: נדרים יג

רשת
שיעורי
תורה

החומר בעלון מתוך
מתיבתא
הגמרא של לומדי
הדף היומי

טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך מחטב עציך עד שאב מימיך...

ברש"י: מלמד שבאו כנעניים להתגייר בימי משה כדרך שבאו גבעונים בימי יהושע, וזהו האמור בגבעונים "ויעשו גם המה בערמה", ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים.

לכאורה יפלא, איך קבל משה גרים, והלא קיימא לן דאינו גר עד שימול ויטבול, ומאחר שכל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר לא מלו מפני שלא נשבה להם רוח צפונית, אם כן אותם כנעניים לא גרים היו, אלא נכרים היו.

ויש לומר, כי ישראל שלא מלו מפני שלא נשבה להם רוח צפונית, אין זה אלא ספק סכנת נפשות, שדבר רחוק הוא שלא יתרפאו הנימולים בשל אי נשיבת הרוח הצפונית. אלא מכיון שבמקרים מועטים עלולה המילה בהעדרה של הרוח הצפונית להביא לידי סכנה, אין הולכים בפקוח נפש אחר הרוב, וגם ספק פקוח נפש דוחה שבת וכל המצוות, מהטעם שאמרו חז"ל מוטב שיחלל שבת אחת ולא יחלל שבתות הרבה.

אולם טעם זה שייך רק בישראל המחוייבים במצוות, לגבי דידם עדיף שלא יכניסו את עצמם בספק סכנת נפשות כאשר ימולו את עצמם בהעדרה של הרוח הצפונית, ויוכלו לשמור את המצוות כולן, אבל הנכרי שאינו מחוייב במצוות, כאשר הוא בא להתגייר, השיקול של קיום שבתות הרבה נותן שימול את עצמו ולא ישיג בספק הסכנה.

לכן הדין נותן שיתרו הבאים להתגייר להכניס את עצמם בספק הסכנה שבמילה כאשר הרוח צפונית איננה נושבת.

פנים יפות

ההוד וההדר

ניתן שוב להשיג את 'ההוד וההדר' - חוברת תמונות מרהיבות עין להמחשת לימוד מסכת סוכה וארבעה מינים, בהדפסה חדשה ומפוארת.

את החוברת ניתן להשיג בחנויות הספרים המובחרות ובמוקד המנויים שמספר: 1800-22-55-66

הבמה התורנית לעולם התורה

מתיבתא

בטאון תורני עולמי

יצא לאור על ידי
מגילת התורה 'עז והדר'

מניי הלכות ופסקי הדין

מאמרי חזק ומוסר

אוצרות דרוש ואגדה

מגזין רבני נחל ישראל שלישי

אחיל תשס"ח - גיליון מס' 1

אוצרות ומצוינות במגילת התורה

יום שישי כו אלול

גיטין עז

נסיעה בשבת לחולה כשקיבל טעלעגראם תיכף לבא

בשו"ת מהרש"ם (ה"ד סי' נד) נשאל על אשה שבתה חלתה מאד, ומבקשת בשבת מהאם שתבא אליה, האם מותר לה לנסוע אליה בשבת.

בתשובתו כתב **המהרש"ם** שאין להתיר מטעם שאמה תשתדל עבור בתה יותר בטוב, כיון שכל שיש ישראלים אחרים שיכולים לטפל בה אין שום סמך להקל.

אך כתב להתיר עפ"י מה שנפסק **בשו"ע** (או"ח סי' שו"ט) שחולה מסוכן שאמר שישלחו לקרוא לקרוביו, מותר לשכור בשבת שליח שילך חוץ לתחום כדי שלא תטרף דעתו עליו, ובפמ"ג (שם) כתב שזה ג"כ פקוח נפש, ואפילו איסור תורה מותר, ואם כן גם בנידון זה שמבקשת שתבוא אמה יש חשש שלא תטרף דעתה והרי זה ספק פקוח נפש, [ובפרט בזמן הזה שאין רשות הרבים, גם חוץ ליי"ב מיל תחומין דרבנן].

וציין **לשו"ת שו"מ** (מהדו"ג ח"ב סי' קפ) שהתיר למי ששמע שאשתו נחלתה בכפר אחד ליסע לשם בשבת, כיון שהוא במקום שאין מכירים אותה שם ואין לה שם מכיר שיסעדה בחליה שבדאי תהנה מזה כשבעלה יבא לשם, הוא ספק פקוח נפש. וביאר שבנידון השואל ומשיב, היות שהחולה לא שלחה לבקש שבעלה יבא, לכן הוצרך לטעם שאין מכירים אותה, משא"כ בנידון זה שבקשה החולנית בעצמה שתבא אמה, יש לומר שמותר לה ליסוע.

ובשו"ת חלקת יעקב (או"ח סי' קח) נשאל, בדבר אחד שבא לו טעלעגראם בשבת שאביו נחלה בחולי שיש בו סכנה, ותיכף לבוא, אם מותר לו לנסוע בשבת, והנסיעה צריכה להיות במסילת הברזל, ויותר מי"ב מיל.

והשיב, שדוקא כשהחולה אמר בפירוש שישלחו לקרוא לקרובו מותר לו להגיע, אבל בנידון זה מי יודע שהחולה אמר כן בפירוש, רק במברק נאמר תיכף לבוא ואינו מבואר אם נאמר כן מפי החולה, ולפי זה אפשר שאסור לו לחלל שבת. אך כתב שמי שרוצה לסמוך בנדון זה על השו"מ, אין מוחים בידו. ובפרט שהוא מתיר לא רק במקום טירוף דעת אלא אף אם רק תהנה מזה שיבא מותר, ומשמע שאף אם לא שלחה אחריו שיבא.

וכתב, זכורני כאשר הייתי בלבוב ונשאלה שאלה כזו באחד שקבל מברק בערב שבת שאביו נחלה ותיכף לבוא, ושאלו את הרב הגאב"ד ר' אריה ברודא והתיר לנסוע, אבל איני זוכר אם בואו למקום היה צריך להיות בשבת, או גם התחלת הנסיעה, ואף שבמכתב לא נכתב בפירוש שאביו צוה לבוא, רק סתם תיכף לבוא. ועוד אני זוכר כמה עובדות וכמדומני שמורי הוראות מתירין בזה. אכן במחזה אברהם, אוסר אם אינו מבורר במברק שהחולה צוה בפירוש לבוא, ומי שדעתו רחבה יכריע, וכמובן לא כל האופנים שוים, ויש לדיין לדייק בזה, ומה שעיניו רואות.

וע"ע **בשו"ת הרי בשמים** (מהדו"ת סי' קפט), **בשו"ת אמרי דוד** (הורוויץ, סי' עא), **ובשו"ת להורות נתן** (ח"ה סי' כג) מה שכתבו בדין זה.

יום שב"ק כז אלול

גיטין עח

למי שייך הכסף שבקופת הצדקה

בסוגיין מבואר שאם הניח הבעל את הגט בתוך כלי של האשה אע"פ שהכלי מונח בבית הבעל מ"מ כל שאינו מקפיד על מקום הכלי, האשה קנתה את הגט.

בשו"ע (חו"מ סי' ר ס"ג) פסק המחבר, כליו של אדם כל מקום שיש לו רשות להניחו קנה לו, וכיון שנכנסו המטלטלים בתוך הכלי אין אחד מהם יכול לחזור בו והרי זה כמי שהונחו בתוך ביתו.

אך **הרמ"א** כתב שיש חולקין וסוברים שאין כליו של אדם קונים לו ברשות המוכר, אא"כ אמר לו המוכר לך וקנה בכלי זה.

בפוסקים כתבו ללמוד מכך שאדם שיש לו בביתו קופת צדקה של ישיבה, לדעת המחבר, הישיבה זכתה בכסף שמונח בתוך קופת הצדקה שהיא כלי של הישיבה, ואף שאין הכלי ברשות הרבים.

אך לדעת **הרמ"א** כל עוד בעל הבית לא אמר לישיבה 'לך וקנה' לא זכו הם במעות, שכליו של לוקח ברשות מוכר אינם קונות, וכך כתב **בשו"ת משנה הלכות** (ח"ז סי' קנז) לפי זה נראה שהפושקע [קופסת הצדקה], דומה לכליו של לוקח ברשות המוכר, וא"כ אף שהכניס מעות בכלי כל זמן שלא אמר 'לך וקני', וגם הלוקח איננו פה ואין יודע כלל שהכניס המעות בקופה, באופן כזה יתכן שלכו"ע לא קנה הגבאי את המעות, והרי זה כאילו לא נתן את המעות בקופה כלל. וכן הוא **בשו"ת משמיע שלום** (סי' נד), **ובשו"ת תולדות ישראל** (סי' מו). ולמעשה כתב שמכל מקום בקופה שהיא סגורה, הרי זה כאילו באו המעות כבר לידי הגבאי, כיון שכל שהכניס שם המעות כבר התייאש מהם שהרי אינו יכול להוציאם עוד משם, וציין שכך כתב גם **בשו"ת בית יצחק** (או"ח סי' כא).

יש שכתבו (שו"ת אבני ישפה ח"ב סי' קטו) שגם לדעת **הרמ"א**, הצדקה קונה את המעות מיד בכל אופן, כיון שכל תכלית הנחת הקופה בבית אדם היא כדי לקיים מצות צדקה, והרי זה כאומר בפירוש 'לך וקנה' שהרי הוא בעצמו הניחו שם עבור מטרה זאת.

לפי זה דן **האבני ישפה** (שם) מה הדין כשנאבד הכסף שבקופה האם הוא חייב לשלם לישיבה את הכסף שהיה בקופה. עי"ש, וכן **בשו"ת מהר"א הלוי** (ח"ב סי' מט), **ובאבני נזר** (יו"ד ח"ב סי' רצג).

בשו"ת משנה הלכות (ח"ז שם, ח"ט סי' רז) דן לפי זה אם מותר ללוות כסף מקופת הצדקה, והעלה שמקופת צדקה פתוחה שבביתו לא יטול אלא א"כ יוסף דבר מה, עי"ש, אך כתב שבס' **אגרות בעל התניא** (סי' קכו-קלא) החמיר מאד בענין הלואה מקופסת צדקה, וכתב שהוא בחרם ח"ו, ולכן סיים וכתב, הגם שבמדינתנו לא שמעתי מהחרם הזה מ"מ היות שבעל התניא שם האריך הרבה שח"ו שלא ליקח ממעות צדקה, לכן לא ידעתי מקום להקל אם לא שיתנה בפירוש שיוכל ללוות אם יצטרך וכולי האי ואולי.

יום ראשון כח אלול

גיטין עט

סברת 'סופו לנוח' ו'לבוד' בהנחת תפילין

בשורת הלכות קטנות (ח"ב סי' מב) כתב לדון על אחד שהניח תפילין של יד, וכשבא להניח אח"כ של ראש, קודם שהתפילין נגעה בבשרו אחר שהגיעה לאויר הראש הפסיק בדבור, האם נחשב זה להפסק, האם אומרים בזה שכיון שסופו לנוח נחשב כמונח כבר, או לא. וזאת ע"פ מה שאמרו בסוגיין כיון שהגיע הגט לאויר הגג הרי זה מגורשת.

למעשה נקט שבנידון זה אין אומרים סברא זו, כיון שכל שהחפץ מונח בידו אין אומרים באופן זה שסופו לנוח, משום שעדיין הדבר תלוי במעשה האדם אם יגמור להניח את התפילין או לא, ואין זה כדבר שכבר זרק מידו, שברור שינוח.

בביאור הלכה (סי' כה ד"ה ואם הפסיק) הביא דבריו, וציין לארצות החיים שכתב שכל שלא הידק התפילין לא נגמרה המצוה. כיוצא בזה העיר גם **באשל אברהם** (שם) שאף אם נאמר שע"ז שהם באויר הראש נחשב הדבר כאילו התפילין מונחים במקומם, מ"מ הרי צריך גם לקושרם ולהדקם, וכל שלא קשר לא קיים המצוה.

ובשו"ת בית שערים (או"ח סי' כד) כתב כמה טעמים למה לא אומרים בתפילין שהם כהונחו כבר אם הם באויר ראשו. אחד הטעמים שכתב הוא שלא שייך קלוטה כמי שהונחה אלא ברשויות כמו רה"י ורה"ר, או רשות אדם לענין קנין, שיש סברא ושייכות בין האויר לרשות. למשל ברשות היחיד יש לכל אדם קנין בקרקע שלו עד רום רקיע, וא"כ אויר שכנגד חצירו או ביתו עד רום רקיע שייך לרה"י, וממילא אם אומרים קלוטה כמי שהונחה הרי הוא מונח ברה"י. כך גם ברשות הרבים שבאוירו משתמשים כולם, וא"כ האויר שייך לרה"ר, וממילא אם אומרים כמי שהונחה הרי הוא מונח ברה"ר. אבל בתפילין לא שייך לומר שכיון שבא באויר כנגד מקום הנחת תפילין הרי זה נחשב כמי שהונחה על הראש, משום שאין שייכות בין האויר של הראש, לומר שהוא שייך לראש. ועיי"ש לטעמים נוספים.

בשיעורי ר' דוד פוברסקי (כתובות סי' מב) כתב לדון מדוע ההלכות קטנות לא דן בזה מדין לבוד, שאף שהתפילין מונחים ביד האדם שייך לומר שמדין לבוד הרי הם כמונחים במקומם, ומטעם זה כל שהם בתוך ג' טפחים למקומם, אין הפסק אם דיבר קודם שהידקם.

וביאר עפ"י דברי הארצות החיים שכל שלא הידק התפילין לא גמר מצוות הנחת תפילין, ולכן אף דין לבוד לא יועיל, מפני שכל שלא הידק לא גמר המצוה, ולפי"ז כל שכן שאף אם נאמר שסופו לנוח אין זה כמהודק, ואם הפסיק הוא הפסק. ועיי"ש עוד שדן שע"י שאומרים סופו לנוח אין זה כמונח בפועל אלא שהוא רק דין מונח, ובתפילין אין מועיל דין מונח, אלא צריך שיהיה מונח בפועל. ועיי"ש עוד מה שדן בדין זה.

ועיי' **בשדי חמד** (אסיפת דינים מערכת ה אות ט) שהביא דברי **הלק"ט**, ודן לענין טלית, אם בדרך על הטלית והניחו על ראשו, וקודם שהשליכו על כתיפו השמאלית שמע ברכה, אם הרי זה הפסק, או שמא אומרים בזה שסופו לנוח וכמונח דמי, עיי"ש. וע"ע **במאסף לכל המחנות** (או"ח סי' כה ס"ק עה).

יום שני כט אלול

גיטין פ

כתב שם שאינו ידוע או ששינה שמו ושמה

כתב השם שאינם ידועין בו ביותר, וכתב כל שם שיש לו הרי זה פסול, אבל אם שינה שמו או שמה, או ששינה את שם עירו או שם עירה, אע"פ שכתב כל שם שיש לו, וכל שם שיש לה, אינו גט ואם נשאת בגט ששינה שמו ושמה תצא.

נמצא גט אצל האישי ושובר אצל האשה

כתב הסופר שובר גט, וטעה ונתן הסופר את השובר לאיש, ואת הגט לאשה, ונתנו זה לזה וכמדומה להם שנתגרשה, ולאחר זמן ערער הבעל לומר שלא נתגרשה, שלא נתן לה אלא השובר והרי הגט עדיין בידו, אם לא נתארסה או נשאת עדיין, נאמן, ויגרשנה עכשיו ותהא מותרת מעתה. ואם לא גרשה, ועמדה ונשאת, תצא מזה ומזה.

לא ערער הבעל עד אחר שנשאת, אינו נאמן לאסרה, והרי היא בחזקת גרושה, שאנו תולין שנפל ממנה והוא מצאו.

מנין השנים בגט לפי המלכות

תקנו שיהו מונין את השנים שכותבים בגיטין למלכות אותו הזמן משום שלום מלכות.

כתב מנין של מלכות שאינה מלכות או לבנין הבית

כתב לשם מלכות שאינה מלכות אותה המדינה, או לבנין הבית או לחרבן הבית, אם דרך אנשי אותו מקום למנות בו, הרי זה כשר. ואם אין דרכן למנות בו הרי זה פסול ואם כתב לשם מלכות אותו זמן במדינה שיש בה רשות אותה מלכות הרי זה כשר.

כתיבת שם המקום שהעדים עומדים שם בשעת חתימה

צריך לכתוב בגט את שם המקום שהעדים עומדים שם בשעת חתימה 'למנין שאנו מונין בו כאן במתא פלונית', ואם שינה והזכיר שם מקום אחר, פסול, ואם נשאת, לא תצא.

כתיבת מקום עמידת הסופר

יש אומרים שאין צריך להזכיר בגט את מקום עמידת הסופר בשעת כתיבה לפיכך אם נכתב במקום אחד ונחתם במקום אחר, יזכיר שם המקום שנחתם בו. ויש אומרים שגם על מקום עמידת הסופר יש להקפיד, וצריך שיעמדו הסופר והעדים במקום אחד.

כתיבת הזמן והמקום כשנתאחרו לכתוב הגט

אמר לשנים לכתוב גט, ולחתום וליתנו לאשתו, ונתאחר הדבר ימים או שנים, או שנמצא הגט בטל והוצרכו לכתוב לה גט אחר, כשכותבין הזמן והמקום אין כותבין לא הזמן שאמר להם הבעל לכתוב בו, ולא אותו המקום. כיצד, היה בירושלים כשאמר להם הבעל, והיו עומדים בתשרי, ונתאחר עד ניסן, והרי הם בלוד, כותבין הזמן מניסן ובלוד.

נשואים אזרחיים

בשו"ע (אבהע"ז סי' קמט ס"ו) פסק המחבר שאיש ואשה שהמירו לעבודת כוכבים באונס הגזירות, ונשאו זה לזה בחוקות הכותים, אע"פ שמתייחדים זה עם זה בכל יום לעיני הכל, אין חוששין להם משום קדושין. מדברי המחבר שכתב אע"פ שמתייחדים זה עם זה בכל יום לעיני הכל משמע שאין חוששין לקדושין אפילו אם יש לפנינו עידי יחוד. כך מבואר גם **בתשב"ץ** (ח"ג סי' מז) שכתב שאם נשאו האנוסים, בחוקות העכו"ם, הרי היא אצלו כפלגש ואין לחוש כלל לבעלותו, שאין בעלותו דרך אישות.

ובשו"ת הריב"ש (סי' ו) כתב שלדעת **הרמב"ם** רוב הפוסקים שלא נאמרה חזקה זו אלא באשתו שגירשה וכו'. לא מועיל אפילו עידי יחוד, כל שלא אמר בפירוש לעדים כשנתיחד עמה שהוא מתיחד עמה על דעת לבעול לשם קדושין.

יסוד דין זה הוא עפ"י מה שפסק **הרמב"ם** (גירושין פ"י ה"ט) שלא נאמרה חזקה זו של אין אדם עושה בעילתו בעילת זנות, אלא באשתו שגירשה לבד, או במקדש על תנאי ובעל סתם שהרי היא אשתו, ובאשתו הוא שחזקתו שאינו עושה בעילתו בעילת זנות עד שיפרש שהיא בעילת זנות או שיפרש שעל תנאי הוא בועל, אבל בשאר הנשים, הרי כל זונה בחזקת שבעל לשם זנות עד שיפרש כי הוא לשם קדושין.

ובשו"ת בנימין זאב (סי' קי-קיג) כתב, על זאת תאבל הארץ בהתבטלם מוסדי ארץ, חוקות שמים וארץ, מצות שוכן ארץ ותקנות משוכני ארץ, מוסרות מנאמני ארץ, והשרידים אשר בארץ עזבו פורצי ארץ פרץ על פני פרץ היא למטה לארץ, כסיל חובק בחפץ, אי לך ארץ רדפה מאהביה בארץ, לא חופה וקדושין בארץ, לא חתן וכלה בארץ ותכחד מן הארץ.

על כן קנא קנאתי לד' אלקי הארץ, כי עזבו בארץ, דבר אסור ונמאס נהייתה בארץ, ואתבונן להזהיר בארץ על הפועל הנעשה בארץ, באיש אחד שהחזיק אשה בלא חופה וקדושין אלא ברשות שופט הארץ, ומאחר ששכח תורת בוראו בודאי רשע נקרא וראוי לנדוי אם לא יוציאנה מתחת ידו או שישאנה על ידי חופה וקדושין, ואם עמדו במעלם אשר מעלו בה, ומת הוא או היא בקלון זדונם, אין ראוי לקרוביהם להתאבל עליהם כדתניא במס' שמחות וכו', ואם כן אלו שיצאו ופירשו עצמן מדרכי ישראל ומגבול אשר גבלו ראשונים, והלכו ונתקשרו בדין אומות העולם ויצאו מדרכי ציבור רשעים איקרו, ואם מתו ולא שבו אין מתאבלין עליהם, שהרי חז"ל תיקנו בשלש דרכים שתתקדש האשה ולא בדרך זנות, ועברו על מצות לא תסור וראוים לשמתא, ומצינו העובר על דברי סופרים משמתים אותו.

עוד כתב (שם סי' קיג), גזרו על אלו הרשעים אשר קמו לפרוץ גדר אשר גבלו ראשונים לקחת להם נשים בלא חופה וקדושין ברשות דייני העיר הנקרא בלשונם קפיני, צץ המטה פרח הזדון, יצאו אנשים להרוס הבנין ולהפר חק אשר תקנו אנשי מנין, ולכן אתם עמודי עולם אל תרפנה ידיכם, איש את רעהו יעזרו ויריעו אף יצריחו, על אויביהם יתגברו, ואם יעלה שועל לפרוץ חומת אבניהם יקימו סוכה הנופלת ויגדרו גדר, ישימו רשתות חרמיכם עליהם, בנשיכת נחשים לאחוז שועלים קטנים מחבלים כרם ה' צבאות, אין להם ער בחכמים ועונה בתלמידים, תבטלו הרע ממחניכם, תזרו אגודת הפריצים שלא לעשות איש בחפצים, ואתם ראשי הגולה והמסגר הריקו חנית לקראתם ולבער כל קוץ ודרדר, ואת כרם ד' צבקות לגדור ולא יוסיפו לפרוץ פרצות.

אין משיבין את הארי

בסוגיין מבואר שמשום שאין משיבין את הארי לאחר מיתה, אי אפשר להקשות על תנא לאחר מיתתו, כיון שאם היה חי יתכן שהיה מחזיר תשובה.

בפוסקים מבואר שאעפ"כ בעניני הלכה אין לדיין אלא מה שענינו רואות, כמבואר **בראבי"ה** (ח"ג תענית ס"י תתצא) שכתב אני **אב"י העזר"י** איני כמשיב על הארי לאחר מיתה, אלא תורה היא וללמוד אנו צריכים.

ובשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ד סי' ט) כתב ללמוד מסוגיין שאף שאין משיבין את הארי לאחר מיתה לבטל דבריו, והם כדברי אלקים חיים, ובמתיבתא דרקינא ילמדו את דבריו, והקב"ה יאמר אליעזר בני כך הוא אומר, מ"מ אין לפסוק כן, שהרי בסוגיין אין פוסקים הלכה כר"א. והביא מהגמ' בבבא בתרא (קל.) שאמר רבא לר"פ ולרב הונא בריה דרב יהושע, שכשיבא לפניהם פסק דין שלו לא יקרעו אותו אם יש להם פירכא ע"ז, שאולי אם היה שם היה משיב להם דבר, ואף שלא תקרעו אותו מ"מ לא תלמדו מזה לעשות הלכה כן, אלא תצטרכו לעשות כדעתכם משום שאין לדיין אלא מה שענינו רואות.

אמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני

נתן לה את הגט, ואמר לה הרי את מותרת לכל אדם חוץ מפלוני או שאמר לה הרי את מותרת רק לפלוני אינו גט. כיצד יעשה, יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מותרת לכל אדם.

אמר לה על מנת שלא תנשאי לפלוני

אבל אם אמר על מנת שלא תנשאי לפלוני או על מנת שלא תבעלי לו או על מנת שלא תהיה לו, הרי הוא כשאר תנאי הגט. ויש מחמירין אף באומר על מנת שהגט פסול, ויש להחמיר לכתחילה.

תנאי המבטל את הגט שנכתב או נאמר

כל מגרש על תנאי באופן שהתנאי מבטל את הגט, כגון שהתנה לה שלא תאכל בשר ולא תשתה יין כל ימי חייה, או שתהיה מותרת לכל אדם חוץ מפלוני, או שהתנה עליה שאר תנאים קודם כתיבת התורף, אם היה התנאי כתוב בגט וחזר ומחקו ונתנו לה, הרי זו ספק מגורשת. ואם היה התנאי על פה, הרי זה נוטל את הגט ממנה וחוזר ונותנו לה בלא תנאי כלל, או בתנאי כשר.

המגרש בגט פסול אם נפסלת האשה לכהונה

כל גט שהוא בטל מן התורה, אם היה בעלה כהן לא נאסרה עליו משום גרושה, חוץ מהמגרש ואמר לה הרי את מגורשת ממני ואין את מותרת לכל אדם, שאע"פ שאין כאן גט כלל, פסולה לכהונה. ויש אומרים שגם המגרש בגט שהוא פסול מן התורה נאסרה על בעלה אם היה כהן.

הזיק לחבירו ע"י שם

בסוגיין דנו על הנותן לאשה גט על מנת שתעלה לרקיע, מה דינה. במסכת בבא מציעא (צד.) מבואר שאם נתקיים התנאי ועלתה לרקיע, הרי היא מגורשת, גם לחכמים החולקים על ר"י בן תימא.

תוס' בסוגיין (ד"ה על מנת) הקשו כיצד יתכן שעלה אדם לרקיע, וביארו שיתכן שעלה ע"י שם.

בשו"ת להורות נתן (ה"ו סי' קל"ז) כתב לדייק, שאף כשקיים את דבריו ועלה לרקיע ע"י שם, הרי זה נחשב כאילו עשה זאת וקיים התנאי בעצמו. אולם כתב לדחות ראייה זו, שבסוגיין התנאי שהתנה עמה לא היה על עצם העלייה אלא ע"מ שתהא ברקיע, וכיון שעלה לא איכפת לנו כיצד עלתה, אבל באמת אין זה נחשב שעלתה בעצמה.

לפי זה דן על אדם שהזיק את חבירו ע"י שאמר שם משמות הקודש שמזיק אם חייב לשלם לו על הנזק, אם נחשב הדבר כאילו הוא עשה הנזק בעצמו וחייב, או אולי נחשב כאילו עשה ע"י דבר חיצוני ופטור מלשלם. וציין **לשו"ת הלכות קטנות** (ה"ב סי' צח) שכתב שההורג נפש ע"י שם או כישוף, כיון שבדיבורו הרי הוא עושה מעשה, אפשר שהוא חייב ועליהם נאמר חץ שחוט לשונם (ירמיה ט ז).

בספרי הפוסקים ישנם נידונים רבים מעין זה, כגון על יצירת בהמה ע"י שם בשבת, כמבואר **בספר גזע ישי** (מערכת אלף אות א) שחקר, אם מותר לברוא אדם או בהמה בשבת ע"י ספר יצירה, ואחרי פלפולו העלה שהיות שאין במלאכה זו שום דרך אחרת כי אם דרך צרוף אותיות השם שבו נברא העולם ובכך יברא, אין לטעון שאין דרך בריאה בכך, בכדי שנאמר שהוא מלאכה כלאחר יד, אלא זה הוא דרך מלאכה זו של בריאת האדם או בהמה, שכך היתה בריאת העולם ע"י צירוף אותיות של שם זה, א"כ יש בזה משום איסור עשיית מלאכה של בונה, ומי שעוסק בספר יצירה ובורא אדם או בהמה ביום השבת עבר על 'לא תעשה כל מלאכה ביום השבת'.

אך **בשו"ת כרם חמד** (אנקאווא, ח"א סי' ג) כתב להשיג על דברי **הגזע ישי הנ"ל**, שהיכן נמצא שורש מלאכה זאת במשכן, ואפילו תולדה אין זה כיון שצריך תולדה הדומה לאב, והאב שהוא בונה הוא בדבר גשמי הניטל מיד ליד, ולא בדבר רוחני שלא היה בנין כזה במשכן כלל.

ובספר לב חיים (פאלאגי, ח"ב סי' קפח) הביא ראייה לדברי **הגזע ישי**, משו"ת הלכות קטנות הנ"ל. ועפ"י עלה בדעתו שם לאסור איסור להשתמש בסגולה כדי לכבות הדליקה בשבת, מפני שזה כמכבה בידים, אלא ששוב חזר הלב חיים שם להתיר לכבות באופן זה, היות שע"י הסגולה והמזמור שקורא אינו עושה שום מעשה לכבות, אלא שהוא איתערותא לתתא [התעוררות בעולם הזה] כדי שיהיה איתערותא לעילא [בשמים], והמכבה הוא ד' יתברך המשגיח בתחתונים ע"י שרואה זכות מה שעושים למטה, והרי זה גרמא דגרמא, לכן באופן זה אין שום חשש איסור.

כבתו

חד בשבא ותרי ותלתא בתר שבתא ארבעה וחמשה ומעלי שבתא קמי שבתא

'את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו' וגו' (ויקרא יט ל). פירש"י אעפ"י שאני מזהירכם על המקדש את שבתותי תשמורו אין בנין בה"מ דוחה את השבת, והוא מלשון הת"כ יכול יהיה בנין בה"מ דוחה וכו' אמר שבת משום שמירה ואמר מקדש משום מורא, יכול יהא ירא מן המקדש ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו, מה שבת לא מן השבת אתה מתירא אלא ממי שפקד את השבת, אף המקדש לא מן המקדש אתה מתירא אלא ממי שפקד על המקדש, אין לי אלא בזמן שבית המקדש קיים בזמן שאין בהמ"ק קיים מנין, ת"ל את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו מה שמירת שבת לעולם אף מורא מקדש לעולם עכ"ל.

ויש לפרש מ"ש מה שבת קיים לעולם, היינו משום שצריך לזכור בכל יום בימות החול ביום השבת כמ"ש תלתא יומא קמא שבתא ותלתא יומא בתר שבתא, וכל השבוע נקרא על שם שבת, כדכתיב (להלן כג טו) 'שבע שבתות תמימות תהיינה' וכן יש לפרש מ"ש הנביא (ישעיה סו כג) 'מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו', היינו שכל החודש נקרא חודש על שם ר"ח כי הוא המשפיע לכל החודש, וכן שבת משפיע לכל השבוע, וז"ש מדי חודש בחדשו ר"ח של כל החודש, ומידי שבת בשבתו דהיינו שבת של כל השבוע בשבתו המשפיע לו. והיינו דכתיב 'את שבתותי תשמורו' לפי ששלשה ימים ראשונים נקראים על שבת העבר ושלשה ימים אחרונים נקראים על שבת הבא הרי שבת קיים לעולם, וז"ש (שבת קיה:): אילו שמרו ישראל שתי שבתות מיד היו נגאלים, דהיינו שכל ימות השבוע יהיה מקודש משבת שלפניו ושל אחריו, והוקש לזה מורא אפילו בזמן שאין בהמ"ק קיים לפי שהוא מקודש מלפניו ומקודש מלאחריו בבהמ"ק שיבנה ב"ב, הרי דקדושת המקדש ג"כ לפניו ולאחריו.

(פנים יפות, קדושים)

בוא וראה שלא כדורות הראשונים דורות האחרונים וכו'

דר"ל דדורות הראשונים אף שלא הוצרכו כלל להכניסן לבית, הכניסו דרך טרקסמון כדי לחייבן דגדול המצוה ועושה (קידושין לא.), ודורות אחרונים אף אם הוצרכו להכניסן לבית, הכניסו דרך גגות כדי לפוטרו. וי"ל דאלו ואלו כונתן לשמים וללמד זכות על האחרונים, דבאמת נתנו מעשר ועשו רק כדי לפטור, כי היכי דלהוי כאינו מצווה ועושה שמצד הסברא אינו מצווה ועושה עדיף, דמ"ש דמצוה ועושה עדיף, הוא משום דמגרי ביה יצר הרע (עיין שם תוס' ד"ה גדול), וידוע (סוכה נב.) דכל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו, אם כן בהראשונים דהוי גדולים, אם כן מצוה ועושה חשוב, הכניסו דרך טרקסמון. ובדורות האחרונים דיצר הרע קל יש, אם כן אינו מצוה ועושה חשוב, לכך הכניסו דרך גגות.

(ישמח משה, בשלח)

כולם לומדים... בעוז והדר!

הגמרא היחידה
שיש בה:

יותר הבנה
יותר בהירות
יותר מתיקות

ב"שפה ברורה" משננים טוב יותר

"במותברתא" לומדים טוב יותר

"לקראת הופעת מסכת
קידושיין" מבצע משולב

רוכשים מגני לגמרא 'שפה ברורה', ומקבלים עם תחילת לימוד המסכת
כרך מהודר המכיל את כל המסכת! ובנוסף מקבלים חוברות גמרא
'שפה ברורה' (30 דף כל חוברת), באותה מתכונת, לשינון בדרכים.

מחיר מיוחד גם בחנויות לערכה משולבת, כרך עם חוברת.

מגני משולב במחיר מיוחד:
36 ₪ לחודש פורמט הגדול (31 ס"מ)
30 ₪ לחודש פורמט פנינים (26 ס"מ!!!)

שימונה ספרים נפתחים

מישנת המועדים לכל חג ומועד

עשיית וערי"כ

פסקי הרא"ש
 חידושי הלכות מהרש"א
 ילקוט מפרשים החדש
 הלכות רב אלפס
 מתיבתא - ביאורי רש"י
 מתיבתא - ביאורי התוספות
 מתיבתא - ילקוט ביאורים
 מתיבתא - אליבא דהלכתא
 ומניי הלכה
 מתיבתא - תמצית הדף
 מתיבתא - כפתור ופרח
 יד החזקה להרמב"ם
 מפרשי יד החזקה
 אגרת התשובה
 יסוד התשובה

ראש השנה

פסקי הרא"ש
 חידושי הלכות מהרש"א
 ילקוט מפרשים החדש
 הלכות רב אלפס
 מתיבתא - ביאורי רש"י
 מתיבתא - ביאורי התוספות
 מתיבתא - ילקוט ביאורים
 מתיבתא - אליבא דהלכתא
 ומניי הלכה
 מתיבתא - תמצית הדף
 מתיבתא - כפתור ופרח
 יד החזקה להרמב"ם
 מפרשי יד החזקה
 אגרת התשובה
 יסוד התשובה

חודש הרחמים והסליחות

הלכה
 מטה אפרים
 משנ"ב המבואר
 ערוך השולחן
התעוררות ומוסר
 שערי תשובה לרבני זינה
 נתיב התשובה למהר"ל מפראג
 סדר חיים
 שני לוחות הברית
 יסוד ושורש העבודה
דרוש וחסידות
 קדושת לוי
 עבודת ישראל
 דרשת חתם סופר המבואר
 בני יששכר

סוכות

משניות
 מתיבתא
 רמב"ם
 מפרשי יד החזקה
 משנ"ב המבואר
 ערוך השולחן
 שו"ע הרב
 מתיבתא - שמונת ב"ת
 השואבה
 מגילת קהלת

ארבעה מינים

פסקי הרא"ש
 חידושי הלכות מהרש"א
 ילקוט מפרשים החדש
 הלכות רב אלפס
 מתיבתא - ביאורי רש"י
 מתיבתא - ביאורי התוספות
 מתיבתא - ילקוט ביאורים
 מתיבתא - אליבא דהלכתא
 ומניי הלכה
 מתיבתא - תמצית הדף
 מתיבתא - כפתור ופרח
 יד החזקה להרמב"ם
 מפרשי יד החזקה
 אגרת התשובה
 יסוד התשובה

יום כיפור

משניות מסכת יומא
 תלמוד בבלי המבואר
 מתיבתא
 פסקי הרא"ש
 חידושי הלכות מהרש"א
 מתיבתא - ילקוט ביאורים
 מתיבתא - אליבא דהלכתא
 ומניי הלכה
 מתיבתא - כפתור ופרח
 יד החזקה להרמב"ם
 מפרשי יד החזקה

הושענא רבה ושמחת תורה

הלכות מורי"ג הגשם
 פניי המועדים
 יסוד ושורש העבודה
 בני יששכר
 זוהר על שמחת תורה
 דרשת חתם סופר

קהלת

מדרש רבה
 רש"י
 אבן עזרא
 ספורנו
 דברים טובים להאלישיך
 כפתור ופרח

המתנה האידיאלית לכל אחד לכל חג

מוקד הזמנות:

1800-22-55-66

להשיג בחנויות הספרים המובחרות

להגדיל תורה ולהאדירה